

În data de 23 octombrie 2019 a fost adoptată Directiva 2019/1937 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI *privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii*

Ministerul Justiției a elaborat un proiect de lege *privind protecția avertizorilor în interes public*^[1] prin care se dorește transpunerea în legislația națională a Directivei *privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii*.

Există și la ora actuală legislație pe același subiect, dar care se aplică **doar în sectorul public**, prin Legea nr. 571/2004 *privind protecția personalului din autoritățile publice*

, *instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii*
este reglementată instituția protecției avertizorului în interes public exclusiv pentru autoritățile și instituțiile publice.

Principala schimbare introdusă prin noua Directivă este introducerea obligativității aplicării legislației privind protecția avertizorilor și persoanelor juridice de drept privat care au un număr de cel puțin 50 de angajați.

CE ESTE AVERTIZORUL DE INTERES PUBLIC?

Avertizor în interes public este persoana fizică care efectuează o raportare sau divulgă public informații referitoare la încălcări ale legii, **obținute în context profesional.**

Prin încălcări ale legii se înțeleg acțiuni sau omisiuni care constituie nerespectări ale dispozițiilor legale, ce reprezintă abateri disciplinare, contravenții sau infracțiuni, sau care contravin obiectului sau scopului acestora, inclusiv nerespectarea normelor deontologice și profesionale.

Persoana care dobândește acest statut este protejată împotriva eventualelor sancțiuni profesionale sau personale la care ar putea fi expuse ca urmare a transmiterii unei sesizări.

CUM SE FACE RAPORTAREA?

Sunt prevăzute 3 modalități de raportare:

a) **raportarea internă** – comunicarea orală sau scrisă de informații referitoare la încălcări ale legii din cadrul unei autorități sau instituții publice sau persoane juridice de drept privat;

b) **raportarea externă** – comunicarea orală sau scrisă de informații referitoare la încălcări ale legii realizată prin canalele externe de raportare reprezentate de autorități. Se desemnează ANI în calitate de canal extern;

c) **divulgarea publică** – punerea la dispoziție în orice mod în spațiul public a informațiilor referitoare la încălcări ale legii.

OBLIGAȚII PENTRU ANGAJATORII PRIVAȚI

Angajatorul privat are obligația de a identifica sau institui canale interne de raportare.

Acesta este **obligat să desemneze** o persoană, un compartiment sau un terț, cu atribuții în ceea ce privește **primirea, înregistrarea, examinarea, efectuarea de acțiuni subsecvente și soluționarea raportărilor**, care să acționeze cu imparțialitate și care să se bucure de independență în exercitarea acestor atribuții.

Persoanele juridice de drept privat au obligația de a institui canale interne de raportare.

În principiu, noua legislație NU SE VA APLICA persoanelor juridice de drept privat care au SUB 50 DE ANGAJAȚI (există excepții pentru: emitenții de instrumente financiare, distribuția de asigurări, redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, siguranța operațiunilor petroliere offshore, prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului etc.).

Este interzisă orice formă de represalii împotriva avertizorilor, în special cele care privesc suspendarea contractului individual de muncă ori a raportului de serviciu, concedierea, modificarea contractului de muncă sau a raportului de serviciu, retrogradarea sau împiedicarea promovării în muncă și a dezvoltării profesionale, aplicarea unei sancțiuni disciplinare, constrângerea, intimidarea, hărțuirea sau ostracizarea etc.

MODIFICĂRI FAȚĂ DE ACTUALA LEGISLAȚIE

Raportat la legislația în vigoare, se modifică:

- **domeniul de aplicare nu este limitat la anumite domenii, ci se aplică nerespectărilor dispozițiilor legale din toate domeniile**, precum și acțiunilor și omisiunilor ce contravin obiectului sau scopului dispozițiilor legale, inclusiv nerespectarea normelor deontologice și profesionale;
- **instituie obligativitatea aplicării legislației privind protecția avertizorilor și persoanelor juridice de drept privat care au un număr de cel puțin 50 de angajați;**
- impune ca raportarea internă să garanteze confidențialitatea identității persoanei care efectuează raportarea, ca persoana sau departamentul desemnat să primească raportarea să o gestioneze cu diligență și să informeze avertizorul într-un interval de timp rezonabil cu privire la acțiunile întreprinse.

TRANSPUNEREA DIRECTIVEI

Statele membre sunt obligate să asigure intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive **până la 17 decembrie 2021.**

În ceea ce privește entitățile juridice din sectorul privat care au între 50 și 249 de lucrători

statele au termen până la 17 decembrie 2023

să asigure intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma obligației de a institui canale interne.[2]

Pentru entitățile private care au mai mult de 249 de lucrători noua reglementare va intra în vigoare cel târziu la 17 decembrie 2021.

POZIȚIA CNIPMMR PRIVIND APLICAREA LEGII PRIVIND PROTECȚIA AVERTIZORILOR DE INTERES PUBLIC ÎN MEDIUL PRIVAT

Directiva stabilește standarde minime comune pentru protecția persoanelor care raportează următoarele încălcări ale dreptului Uniunii, astfel:

- **încălcări care intră în sfera de aplicare a actelor Uniunii** (în anexă sunt prevăzute în mod clar Directivele și Regulamentele a căror încălcare intră în sfera de aplicare a Directivei) și 10 domenii (achiziții publice, servicii, produse și piețe financiare, precum și prevenirea spălării banilor și a finanțării terorismului, siguranța și conformitatea produselor, siguranța transporturilor, protecția mediului, etc.);
- **încălcări care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii;**
- **încălcări referitoare la piața internă.**

În opinia CNIPMMR:

– proiectul de lege trebuie să stabilească clar pentru mediul de afaceri privat ce se înțelege prin „*abateri disciplinare (...) care contravin obiectului sau scopului acestora, inclusiv nerespectarea normelor deontologice și profesionale*

”. Având în vedere că întreprinderile mijlocii vor fi obligate să aplice legea, formularea generală, fără o particularizare, poate avea ca rezultat sesizări care nu au legătură cu interesul public, constituind o problemă internă a organizației din mediul privat.

O soluție ar fi preluarea în proiect a domeniilor menționate în Directivă care intră sub incidența legii și pentru care se acordă protecție avertizorului;

– **sunt necesare campanii de informare a persoanelor juridice private** în legătură cu aplicarea legii, **în**

special pentru întreprinderile mijlocii

, privind procedurile pe care acestea trebuie să le respecte- chiar

oferirea de ghiduri de îndrumare pentru implementare

– pentru evitarea situației în care la data aplicării legii întreprinzătorii să fie sancționați, valoarea amenzilor fiind între 1.000 și 25.000 de lei;

– având în vedere că se introduce o noua obligație de conformare, care implică costuri din partea întreprinzătorilor, constatăm din Expunerea de motive că **nu este realizat Testul IMM**, acesta fiind obligatoriu conform Legii nr. 346/2004, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 62/2014.

<https://www.just.ro/2021/03/05/proiect-de-lege-privind-protectia-avertizorilor-in-interes-public/>

[1] Canale interne includ următoarele: (a) canalele pentru primirea raportărilor care sunt concepute, instituite și gestionate în condiții de siguranță, (b) confirmarea de primire a raportării, adresată persoanei care efectuează raportarea, în termen de șapte zile de la primirea respectivă; (c) desemnarea unei persoane imparțiale sau a unui departament imparțial, competent în ceea ce privește întreprinderea unor acțiuni subsecvente raportărilor (d) întreprinderea cu diligență a unor acțiuni subsecvente de către persoana sau departamentul desemnat menționate la litera (c); (e) întreprinderea cu diligență a unor acțiuni subsecvente în ceea ce privește raportarea anonimă, în cazul în care se prevede astfel în dreptul intern; (f) un interval de timp rezonabil pentru a transmite feedback, interval care să nu depășească trei luni de la confirmarea de primire sau, în cazul în care nu a fost transmisă nicio confirmare persoanei care efectuează raportarea, trei luni de la expirarea perioadei de șapte zile de la efectuarea raportării; (g) furnizarea de informații clare și ușor accesibile privind procedurile de raportare externă către autoritățile competente.

*

*

* [CNIPMMR](#)